

Intés az őrzőkhöz

Válogatás Ady Endre költeményeiből

Novák János dalaival

A verseket elmondja Korhecz Imola előadóművész

A dalokat Cseh Tamás és Novák János adja elő

Endre verseivel gimnazista koromban találkoztam először. Emlékszem, már akkor beleszerettem a hangulatukba. Éreztem bennük valami megmagyarázhatatlan erőt, szenvedélyt, amely magával ragadott olyannyira, hogy elolvastam az egész Ady-kötetet... Akkor még nem sejtettem, hogy egyszer majd én is mondani fogom a verseit. Azt, hogy Ady előadóművészként is megszólított, egy kedves barátomnak és kollégámnak, Koszteczky Lászlónak köszönhetem, aki tavaly, egy ködös januári reggelen azszal ébresztett, hogy megálmodta közös Ady-műsorunkat, s érzi bennem a költőt... Felnevettem, és kérdeztem: Ne viccelj, Adyt én??? Nőként? Annyira férfiköltészet az övé... De ő erősködött, hogy meg van győződve róla, hogy belőlem is megszólalhatnak ezek az erőteljes írások...

Elővettem hát a verseit újra, s azóta sem tudom letenni őket... Bennük élek, újabb és újabb gondolatot fedezek fel bennük, s rádöbbenek, mennyire aktuális ma is Ő...

Ez az összeállítás tehát egy kísérlet, hogyan szólhat belőlem Ady.

A nagy költő megidézéséhez Novák János dalaít hívtuk segítségül, aki már több évtezede éneklí a költő verseit saját dallamruhába öltöztetve. Köszönjük a dalokat Neked, János! A legendás előadó, Cseh Tamás is megszólal a lemezen, ami külön megtiszteltetés. Köszönöm a családnak, hogy engedélyezte a dalok használatát, és korábbi kiadójának, a Gryllus Kft.-nek, hogy rendelkezésünkre bocsátotta a lemezen szereplő néhány dalt.

KÖSZÖNÖM a Vajdasági Magyar Művelődési Intézetnek, hogy cédére kerülhettek a versek.

Fogadják, fogadjátok szeretettel a mi Adynkat!

Korhecz Imola

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY

S amikor az este elterpedt,
Rongyos mécsese lánginál
Imádkozott egy nagyon furcsát
Csokonai Vitéz Mihály:

»Add, óh, Uram, ki vagy, vagy nem vagy,
Rossz hátam alá a karod:
Úgy emelj el innen magadhoz,
Ne lássanak a magyarok.«

»Add, óh, Uram, hogy szépet lássak
Távolból. Mindegy, ha hamis
Az, amit a távolból látok.
Magyar vagyok én magam is.«

»Akarok egy valakit látni,
Aki szebben hal, hogyha hal,
Aki a fajtáját átkozta
S aki magyar volt, nagy magyar.«

»Egy századdal előbbre lássak
S lássam, aki engem idéz.
Szomorú sarjamat hadd lássam,
Aki ismét Vitéz, Vitéz.«

S amikor a hajnal szétharsant,
Rongyos mécsese lánginál
Furcsát látott s szomorún halt meg
Csokonai Vitéz Mihály

SEREGESEN SENKIK JÖNNEK

Minden semmirevalónak,
Gácsnak, svábnak és zsidónak:
Grádics adatott:
Itt alatt már csak egyedül
Maradok...

Sűrög a vad, magyar élet,
Még a némák is beszélnek
S uccám ellepik
S bárki taknyost egy bősz iram
Fölrepít.

Seregesen senkik jönnek,
Megrabolnak, elköszönnek
Gúnnyal, szabadon.
Mi bennem gyűlt, mindenkié
A vagyon.

Mind a szépet, amit hoztam
S ami új, nagy, átkozottan
Sok, pazar ige:
Úri, léha nullák raja
Söpri be.

Álmagyarok s jöttment népség
S címeres, ronda cselédség
S nagyúri nagyok:
Ez időben, itt, valaki:
Én vagyok.

Új igéim tán nem hatnak,
Rossz frígyesim elhagyhatnak
S nőhet a fülem,
De nem lesz itt, semmi, soha
Nélkülem.

ÁLMOK UTÁN

Gyermek vagyok. Temetőben
Tarka szárnyú pillangókat kergetek,
Átrohanok könnyü szívvel
Sok besüppedt, elfelejtett sír felett.

Gyermek vagyok. Megfürösztöm
A ragyogó napsugárban lelkemet,
Nem látom a hervasztó őszet,
Csak a fényes, napsugáros életet.

Gyermek vagyok, kinek lelkén
Minden napfény, minden sugár átragyog,
Eltemetek, elfelejtek
Minden sebet, minden régi bánatot.

Gyermekszívvél elfelejtem,
Hogy csalóka, ámító az őszi fény
És hogy engem megcsalt eddig
Minden álom, minden tündöklő remény.

Gyermek vagyok: temetőben
Tarka szárnyú pillangókat kergetek
S álmaimnak temetőjén
Csalogató álmok után sietek...

VÁGYNI HOGY SZERETNÉK

Hiszen jó volt magamban,
Magamért és magammal élni,
De ezt a boldogságot
Olyan jó volna fölcserélni.

Valami furcsa kékkkel,
Egy ősi s csak holnap jött mával,
Valami kidacolt, nagy,
Kínra-hajló romantikával.

Óh, vágyni hogy szeretnék,
De nem vággyal, aki csak percnyi,
De vággyal, amellyel
Örökig ki lehet telelni.

KOCSI-ÚT AZ ÉJSZAKÁBAN

Milyen csonka ma a Hold,
Az éj milyen sivatag, néma,
Milyen szomorú vagyok én ma,
Milyen csonka ma a Hold.

Minden Egész eltörött,
Minden láng csak részekben lobban,
Minden szerelem darabokban,
Minden Egész eltörött.

Fut velem egy rossz szekér,
Utána mintha jajszó szállna,
Félig mély csönd és félig lárma,
Fut velem egy rossz szekér.

JÓSÁG SÍRÓ VÁGYA

Meleg karokban melegedni,
Falni suttogó, drága szókat,
Jutalmazókat, csókolókat:
Milyen jó volna jónak lenni.

Buzgóságban sohasem lohadni,
Semmit se kérni, el se venni,
Nagy hűséggel mindent szeretni:
Milyen jó volna mindig adni.

Még az álmokat se hazudni,
Mégis víg hitet adni másnak,
Kiséző sírást a sirásnak:
Milyen jó volna áldni tudni.

Meleg karokban melegedni,
Falni suttogó, drága szókat,
Jutalmazókat, csókolókat:
Milyen jó volna jónak lenni.

ADJA AZ ISTEN

Adja meg az Isten,
Mit adni nem szokott,
Száz bús vasárnap helyett
Sok, víg hétköznapot,
Adja meg az Isten.

Adja meg az Isten
Sírásaink végét,
Lelkünknek teljességes
S vágyott békességét,
Adja meg az Isten.

Adja meg az Isten,
Bár furcsa a világ,
Ne játsszak ölö, gyilkos,
Cudar komédiát,
Adja meg az Isten.

Adja meg az Isten,
Mit adni nem szokott,
Száz bús vasárnap helyett
Sok, víg hétköznapot,
Adja meg az Isten.

AZ ÚR ILLÉSKÉNT ELVISZI MIND...

Az Úr Illésként elviszi mind,
Kiket nagyon sujt és szeret:
Tüzes, gyors sziveket ad nekik,
Ezek a tüzes szekerek.

Az Illés-nép Ég felé rohan
S megáll ott, hol a tél örök,
A Himaláják jégcsucsain
Porzik szekerük és zörög.

Ég s Föld között, bús-hazátlanul
Hajtja őket a Sors szele.
Gonosz, hűvös szépségek felé
Száguld az Illés szekere.

Szívük izzik, agyuk jégcsapos,
A Föld reájuk fölkacag
S jég-útjukat szánva szórja be
Hideg gyémántporral a Nap.

AZ ÚR ÉRKEZÉSE

Mikor elhagytak,
Mikor a lelkem roskadozva vittem,
Csöndesen és váratlanul
Átölelt az Isten.

Nem harsonával,
Hanem jött néma, igaz öleléssel,
Nem jött szép, tüzes nappalon
De háborus éjjel.

És megvakultak
Hiú szemeim. Meghalt ifjuságom,
De őt, a fényest, nagyszerűt,
Mindörökre látom.

HISZEK HITETLENÜL ISTENBEN

Hiszek hitetlenül Istenben,
Mert hinni akarok,
Mert sohse volt úgy rászorulva
Sem élő, sem halott.

Szinte ömölnek tört szívemből
A keserű igék,
Melyek tavaly még holtak voltak,
Cifrázott semmiség.

Most minden-minden imává vált,
Most minden egy husáng,
Mely veri szívem, testem, lelkem
S mely kegyes szomjuság.

Szépség, tisztaság és igazság,
Lekacagott szavak,
Óh, bár haltam volna meg akkor,
Ha lekacagtalak.

Szűzesség, jóság, bölcs derékség,
Óh, jaj, be kelletttek.
Hiszek Krisztusban, Krisztust várok,
Beteg vagyok, beteg.

Meg-megállok, mint alvajáró
S eszmélni akarok
S szent káprázatokban előttem
Száz titok kavarog.

Minden titok e nagy világon
S az Isten is, ha van
És én vagyok a titkok titka,
Szegény hajsztolt magam.

Isten, Krisztus, Erény és sorban
Minden, mit áhitok
S mért áhitok? – ez magamnál is,
Óh, jaj, nagyobb titok.

A FEKETE ZONGORA

Bolond hangszer: sír, nyerit és bűg.
Fusson, akinek nincs bora,
Ez a fekete zongora.
Vak mestere tépi, cibálja,
Ez az Élet melódiája.
Ez a fekete zongora.

Fejem zúgása, szemem könnye,
Tornázó vágyaim tora,
Ez mind, mind: ez a zongora.
Boros, bolond szívemnek vére
Kiömlik az ő ütemére.
Ez a fekete zongora.

A HORTOBÁGY POÉTÁJA

Kúnfajta, nagyszemű legény volt,
Kínzottja sok-sok méla vágnak,
Csordát őrzött és nekivágott
A híres magyar Hortobágnak.

Alkonyatok és délibábok
Mégfogták százszor is a lelkét,
De ha virág nőtt a szívében,
A csorda-népek lelegelték.

Ezerszer gondolt csodaszépet,
Gondolt halálra, borra, nőre,
Minden más táján a világnak
Szent dalnok lett volna belőle.

De ha a piszkos, gatyás, bamba
Társakra s a csordára nézett,
Eltemette rögtön a nótát:
Káromkodott vagy fütyörészett.

A TÉLI MAGYARORSZÁG

Magyar síkon nagy iramban át
Ha nyargal a gőzös velem
Havas, nagy téli éjjelen,
Alusznak a tanyák.

Olyan fehér és árva a sík,
Fölötte álom-éneket
Dúdolnak a hideg szelek.
Vajon mit álmodik?

Álmodik-e, álma még maradt?
Én most karácsonyra megyek,
Régi, vén, falusi gyerek.
De lelkem hó alatt.

S ahogy futok síkon, telen át,
Úgy érzem, halottak vagyunk
És álom nélkül álmodunk,
Én s a magyar tanyák.

A MAGYAR UGARON

Elvadult tájon gázolok:
Ős, buja földön dudva, muhar.
Ezt a vad mezőt ismerem,
Ez a magyar Ugar.

Lehajlok a szent humuszig:
E szűzi földön valami rág.
Hej, égig-nyúló giz-gazok,
Hát nincsen itt virág?

Vad indák gyűrűznek körül,
Míg a föld alvó lelkét lesem,
Régmúlt virágok illata
Bódít szerelmesen.

Csönd van. A dudva, a muhar,
A gaz lehúz, altat, befed
S egy kacagó szél suhan el
A nagy Ugar felett.

A CSODÁK ESZTENDEJE

Összeszaladt Ősz, Tél, Tavasz, Nyár,
Folyók mély bölcsőkből kikeltek
S engem elhagynak már azok is,
Akik eddig szívvel szíveltek.

Valaki megőrült az Úrben,
Valamely Nap járja bolondját,
Valaki mindent összezavart
S üstökösök jövését mondják.

Nagy vágy-kötelek elszakadnak,
Ébrednek oktalan szerelmek
S karunkon a régi örömök
Lesznek bús, utálatos terhek.

Bicskák szomjasabbak a vére
S gőzösök egymásba szaladnak
S akik szerették az Életet,
Most nagy Halál-légyottot adnak.

Ki csinálja, ki jár közöttünk?
Egymás mindene minden-minden
S a felhőt az a Cél kergeti,
Mely itt tapos a lelkeinkben.

Egy pillanat és minden más lesz,
Más a holt Tenger, más az örvény
S másképpen villan meg agyamon
Minden gondolat, minden törvény.

Jaj, jaj, be, félek, félek, félek:
Mi lesz vajon, jaj, mi lesz holnap?
Messze világok szeszélyei
Nekem holnap mit parancsolnak?

Hogyan tiportat el a sorsom,
Hogyan hal el minden, mi drága?
Óh, örök titkoknak szomorú,
Borzasztó, egységes világa.

A MUSZÁJ-HERKULES

Döltömrre Tökmag Jankók lesnek:
Úgy szeretnék gyáván kihúynyi
S meg kell maradnom Herkulesnek.

Milyen hígfejük a törpék:
Hagynának egy kicsit magamra,
Krisztusuccse, magam megtörnék.

De nyelvelnek, zsi bongnak, űznek
S neki hajtának ö nvesztükre
Mindig új hitnek, dalnak, tűznek.

Szeretném már magam utálni,
De, istenem, űk is utálnak:
Nem szabad, nem lehet megállni.

Szeretnék fájdalom- eseten
Bujdosni, szökn i, sírni, fájni.
De hogy ez a csűrhe ne vessen?

Szegény, muszáj- Herkules, állom,
Győzőm a harcot bús haraggal
S késik az ál mom s a halálom.

Sok senki, gnóm, nyavalyás, talmi,
Jó lesz egy kis hódol ás és csönd:
Így nem fogok sohse meghalni.

A PERC-EMBERKÉK UTÁN

Orthon bolondját járja a világ,
Majmos, zavaros, perces, hittelen,
Nagy, súlyos álmok kiterítve lenn,
Fenn zűrös, olcsó, kis komédiák.

Magyar Bábelnek ostoba kora,
Ments, Atyaisten, hogy benne legyenek:
Engemet kötn ek égbeli jegyek
S el kell, hogy jöjjön nászaink sora.

Most perc-emberkék dáridója tart,
De építésre készen a kövünk,
Nagyot végezni mégis mi jövünk,
Nagyot és szépet, emberit s magyart.

Robogok honról rejtett vonaton,
Ebek hazája ma, nem az enyém
S ha marad csak egy hívőm, szent legény,
Még a holttestem is ellopatom.

Ez a ricsaj majd dallá simul át,
Addig halottan avagy éberem
Pihenjen a szent láz s az értelem,
Míg eltűnnek a mai figurák.

Magyar leszek majd, hogyha akarom,
Ha nem sutáké lesz itt a világ
S fölsap minden szent és igazi láng
Rejtekből avagy ravatalon.

A MAGYAR MESSIÁSOK

Sósabbak itt a könnyek
S a fájdalmak is mások.
Ezerszer Messiások,
A magyar Messiások.

Ezerszer is meghalnak
S üdve nincs a keresztnék,
Mert semmit se tehettek,
Óh, semmit se tehettek.

NEKÜNK MOHÁCS KELL

Ha van Isten, ne könnyörüljön rajta:
Veréshez szokott fajta,
Cigány-népek langy szívé sihederje,
Verje csak, verje, verje.

Ha van Isten, meg ne sajnáljon engem:
Én magyarnak születtem.
Szent galambja nehogy zöld ágat hozzon,
Üssön csak, ostorozzon.

Ha van Isten, földtől a fényes égig
Rángasson minket végig.
Ne legyen egy félpercnyi békességünk,
Mert akkor végünk, végünk.

HAJLONGNI EMERRE, AMARRA

Hajlongni emerre, amarra:
Bús sorsot mértél, Uramisten,
A magyarra
S még búsabbat reám.

Hiszen, jó, jó: nem vagyok semmi
És mégis muszáj minden fajnál
Jobbnak lenni.
S mit ér, ha jobb vagyok?

Nekünk kevés pünkösdt hoztál,
Kevés szentlelket, Uramisten,
S ostoroztál,
Bár véresek valánk.

Körülvettél balgákkal minket
S méltatlanul kínozott fejünkre
Sohse hintett
Kegyed sugarakat.

Önnön valónktól félve félni
S elvegyülni törpe gyávákkal,
Halva élni:
Ezt adtad, Te, nekünk.

Hajlongni emerre, amarra,
Bús sorsot mértél, Uramisten,
A magyarra
S még búsabbat reám.

A MINDEGY ÁTKA

Sorakoznak s elfutnak a hetek,
Mintha kórház-szagtól futnának.
Talán nem volt soha ilyen beteg
Az Élet, mely szennyesen bukdos
S nem tud eljutni tiszta kúthoz.

Máskor se volt itt élni jó dolog,
De viharok sűrűbben jöttek
És többen voltak zúgó bátorok.
Most már a reménytelen Mindegy
Túlságosan meggyőzött minket.

A Mindegy, mi ma mindent összetör,
A lány ujjakat összefonja,
Hogy nem szorul össze az ököl.
S hogy itt még valami teremjen,
Gyertek, menjünk a Mindegy ellen.

Igenis: kell a bátor lobbanás
S nem élet, hogyha nem kiáltjuk,
Hogy minden vannál mindig jobb a más.
Gyujtsuk ki jól a sziveinket:
Csak azért se győzhet a Mindegy.

MAGYAR JAKOBINUS DALA

Ujjunk begyéből vér serken ki,
Mikor téged tapogatunk,
Te álmos, szegény Magyarország,
Vajon vagy-e és mink vagyunk?

Vajon lehet-e jobbra várni?
Szemünk és lelkünk fáj bele,
Vajon fölébred valahára
A szolgál-népek Bábele?

Ezer zsibbadt vágyból mért nem lesz
Végül egy erős akarat?
Hiszen magyar, oláh, szláv bánat
Mindigre egy bánat marad.

Hiszen gyalázatunk, keservünk
Már ezer év óta rokon.
Mért nem találkozunk süvöltve
Az eszme-barrikádokon?

Dunának, Oltnak egy a hangja,
Morajos, halk, halotti hang.
Árpád hazájában jaj annak,
Aki nem úr és nem bitang.

Mikor fogunk már összefogni?
Mikor mondunk már egy nagyot,
Mi, elnyomottak, összetörtek,
Magyarok és nem-magyarok?

Meddig lesz még úr a betyárság
És pulyahad mi, milliók?
Magyarország népe meddig lesz
Kalitkás seregély-fiók?

Bús koldusok Magyarországa,
Ma se hitünk, se kenyerünk.
Holnap már minden a mienk lesz,
Hogyha akarunk, ha merünk.

A TŰZ CSIHOLÓJA

Csak akkor születtek nagy dolgok,
Ha bátrak voltak, akik mertek
S ha százszor tudtak bátrak lenni,
Százszor bátrak és viharvertek.

Az első emberi bátorság
Áldassék: a Tűz csiholója,
Aki az ismeretlen lángra
Úgy nézett, mint jogos adóra.

Mint egy Isten, hóban vacogva
Fogadta szent munkája bérét:
Még ma is minden bátor ember
Csörgedeztetni az ő vérét.

Ez a világ nem testálódott
Tegnaphoz húzó, rongy pulyáknak:
Legkülömb ember, aki bátor
S csak egy külömb van, aki: bátrabb.

S aki mást akar, mint mi most van,
Kényes bőrét gyáván nem óvja:
Mint ős-ősére ütött Isten:
A fölséges Tűz csiholója.

SEM UTÓDJA, SEM BOLDOG ŐSE...

Sem utódja, sem boldog őse,
Sem rokona, sem ismerőse
Nem vagyok senkinek,
Nem vagyok senkinek.

Vagyok, mint minden ember: fenség,
Észak-fok, titok, idegenség,
Lidérce, messze fény,
Lidérce, messze fény.

De, jaj, nem tudok így maradni,
Szeretném magam megmutatni,
Hogy látva lássanak,
Hogy látva lássanak.

Ezért minden: önkínzás, ének:
Szeretném, hogyha szeretnének
S lennék valakié,
Lennék valakié.

IFJÚ SZÍVEKBEN ÉLEK

Ifjú szívekben élek s mindig tovább,
Hiába törnek életemre
Vén huncutok és gonosz ostobák,
Mert életem millió gyökerű.

Szent lázadások, vágyak s ifju hitek
Örökös urának maradni:
Nem adatik meg ez mindenkinek,
Csak aki véres, igaz életű.

Igen, én élni s hódítani fogok
Egy fájdalmas, nagy élet jussán,
Nem ér föl már szitkozódás, piszok:
Lyányok s ifjak szívei védenek.

Örök virágzás sorsa már az enyém,
Hiába törnek életemre,
Szent, mint szent sír s mint koporsó, kemény,
De virágzás, de Élet és örök.

Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
 Csillag-szórók az éjszakák
 Szent-János-bogarak a kertben,
 Emlékek elmúlt nyarakon,
 Flórencnyarán s összekeverten
 Bucsúztató őszi Lidónak
 Emlékei a hajnali
 Párás, dísz-kócos tánci termen,
 Történt szépek, éltek és voltak,
 Kik meg nem halhatnak soha,
 Őzött elevenek és holtak,
 Szívek távoli mosolya,
 Reátok néz, aggódva, árván,
 Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
 Az Élet él és élni akar,
 Nem azért adott annyi szépet,
 Hogy átvádoljanak most rajta
 Véres s ostoba feneségek.
 Oly szomorú embernek lenni
 S szörnyűek az állat-hős ígék
 S a csillag-szóró éjszakák
 Ma sem engedik feledtetni
 Az ember Szépbe-szótt hitét
 S akik még vagytok, őrzön, árván,
 Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

Intés az őrökhöz

Válogatás Ady Endre költeményeiből

Novák János dalaival. A verseket elmondja Korhecz Imola előadóművész

Kiadja a Vajdasági Magyar Művelődési Intézet ♦ Felelős kiadó Gondi Martina igazgató ♦ Szerkesztette Korhecz Imola ♦ Hangmérnök Vörös Csongor ♦ A fedőlapon Szlovák Judit fotója látható ♦ Borítótérny és műszaki szerkesztő Beszédes István ♦ A borító a topolyai Panonia Print Nyomdában készült 2020-ban

1. Csokonai Vitéz Mihály	1'28"	15. A csodák esztendeje	1'43"
2. Seregesen senkik jönnek	1'48"	16. A muszáj-Herkules	1'05"
3. Álmok után	1'10"	17. A perc-emberkének után	1'30"
4. Vágyani hogy szeretnék	0'34"	18. A magyar Messiások	0'27"
5. Kocsi-út az éjszakában	0'38"	19. Nekünk Mohács kell	0'34"
6. Jóság síró vágya	0'46"	20. Hajlongni emerre, amarra	2'14"
7. Adja az Isten	1'11"	21. A Mindegy átka	0'57"
8. Az Úr Illésként elviszi mind...	0'52"	22. Magyar jakobinus dala	1'36"
9. Az Úr érkezése	0'45"	23. A Tűz csiholója	0'57"
10. Hiszek hitetlenül Istenben	1'32"	24. Sem utódja, sem boldog őse...	0'50"
11. A fekete zongora	2'18"	25. Ifjú szívekben élek	0'58"
12. A Hortobágy poétája	0'46"	26. Ifjú szívekben élek	1'56"
13. A téli Magyarország	0'45"	27. Intés az őrökhöz	1'20"
14. A magyar Ugaron	0'48"		

Összidő: 32 perc 30 másodperc

A dalokat Cseh Tamás és Novák János adja elő.

A lemezt az Ady-év lezárásaként, a költő halálának 100. évfordulójára állítottuk össze.